

Sygn. akt III USK 369/21

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania E. K.
od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o ustalenie prawa do renty rolniczej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 16
marca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 stycznia 2021 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 stycznia 2021 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację E. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 17 czerwca 2020 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 21 czerwca 2018 r., odmawiającej przyznania prawa do renty rolniczej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego opinia biegłej medycyny pracy, sporządzona zgodnie z pierwotnie brzmiącym wnioskiem dowodowym (to jest na podstawie zgromadzonych dokumentów medycznych i opinii pozostałych biegłych sądowych) stanowiła w połączeniu z pozostałymi opiniami wystarczającą podstawę do stanowczego rozstrzygnięcia sprawy, pozwalając Sądowi pierwszej instancji na przyjęcie, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym, pomimo występowania licznych schorzeń. Dołączona do akt dodatkowa

dokumentacja medyczna z września 2020 r., a więc odnosząca się do stanu zdrowia już po wydaniu skarżonego wyroku nie ma, w ocenie Sądu drugiej instancji, znaczenia dla sprawy. Zadaniem Sądu odwoławczego jest dokonanie weryfikacji prawidłowości przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego oraz wydanego rozstrzygnięcia, opartego na stanie faktycznym, jaki istniał w chwili wydawania zaskarżonej decyzji, nie zaś badanie nowych dowodów oraz nowych okoliczności. Zdaniem Sądu Apelacyjnego późniejsze znaczące pogorszenia stanu zdrowia skarżącej może być podstawą do złożenia nowego wniosku o świadczenie w organie rentowym, ale nie ma wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 21 ust. 1 w związku z art. 21 ust. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, a także na rażącym naruszeniu przepisów postępowania: art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c., art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., art. 224 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na istnienie potrzeby dokonania wykładni przepisów prawa procesowego, a mianowicie przepisu art. 286 k.p.c. poprzez ustalenie czy pominięcie wezwania biegłego, który złożył pisemną opinię, nie naruszy jednej z podstawowych zasad procesu cywilnego, to jest zasady bezpośredniości, wyjaśnienie istotnego zagadnienia prawnego, czy opinia biegłego w postępowaniu cywilnym ma ze swej istoty wyjaśnić sądowi orzekającemu w sprawie istotne okoliczności faktyczne wynikające ze zgromadzonego materiału dowodowego, którego analiza wymaga wiadomości specjalnych, i tym samym zastępuje ocenę pozostałego materiału dowodowego i w konsekwencji, czy Sąd orzekający jest zwolniony od dokonania własnej oceny źródłowej dokumentacji dowodowej, medycznej z punktu widzenia jej wiarygodności, czy też w powyższym zakresie może poprzestać na wnioskach opinii biegłych, jak również czy w sytuacji braku istotnych ustaleń w zakresie stanu faktycznego w orzeczeniu Sądu Okręgowego, Sąd Apelacyjny orzekając merytorycznie na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego przed sądem

pierwszej instancji zobowiązany jest do poczynienia własnych ustaleń faktycznych i ich przedstawienia w uzasadnieniu, czy też może poprzestać na zaprezentowaniu jedynie własnej oceny dowodów i czy dokonując tejże oceny winien odnieść się do wszystkich dowodów zgromadzonych w aktach sprawy, czy też może poprzestać jedynie na części z nich oraz z uwagi na oczywiste naruszenie przepisów wskazanych w podstawach skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na wstępie warto wskazać, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania, oraz zapewnieniu jednolitości orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2009 r., II CSK 13/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2006 r., II CSK 126/05). W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego

uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406). W ocenie Sądu Najwyższego skarżąca nie zdołała wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej

ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Ponadto skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238). W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, LEX nr 2499783).

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156). Dla stwierdzenia, że w sprawie tak rozumiana przesłanka wystąpiła skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien

był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). Wniesiona skarga nie zawiera tego rodzaju argumentacji.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.